

οργανώσεις, θα μπορέσουμε να σχηματίσουμε ένα ισχυρό κόμμα αντίρροπο του μπουρζουαζικού και να επικρατήσουμε μια μέρα. Άλλοιώς τρέχουμε ένα από τους δυο ακόλουθους κινδύνους. Είτε να μεινουμε πάντα μια άσημαντη μειοψηφία αίρετικών που βοούν στην έρημο χωρίς κανείς να τους ακούει, είτε ν' ανακατευτούν ενεργότερα πολλά μπουρζουαζικά νεωτεριστικά δῆθεν στοιχεία στον αγώνα, να εισάξουν τῆ φρόνιμη συντηρητικότητά τους, να συγκρατήσουν και να νοθέψουν τῆν ἰδεολογία του, κι ὅλα αὐτὰ νὰ καταλήξουν τὸ πολὺ-πολὺ σὲ μιὰ γλώσσα μισή, μιχτή, χαλασμένη δημοτική και χαλασμένη καθαρεύουσα. Ἄξιζε ἄραγε γιὰ ἕνα τέτιο ἀποτέλεσμα νὰ γίνεται τόση φασαρία;

Ἐδῶ θὰ μᾶς ἐπιτραπεί νὰ ὑποβάλουμε κάποιες παρατηρήσεις μας στοὺς συντηρητικοὺς φίλους τῆς δημοτικῆς γλώσσας.

Δημοτικιστῆς σήμερα γιὰ μᾶς θὰ πεί κοινωνικός ἐπαναστάτης, κ' ἕνας ἐπαναστάτης γιὰ νὰ πάει μπροστὰ δὲν μπορεῖ νὰ κάνει συμβιβασμούς. Δὲ θέλω νὰ πῶ μὲ τοῦτα πῶς εἶστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκολουθεῖτε τὸν κ. Ψυχάρη στὴν καθαρὴ δημοτικὴ του γλώσσα. Ἄν ἡ γλωσσικὴ αἰσθητικὴ σας ἀδυνατεῖ νὰ συμμορφωθεῖ πέρα-πέρα μὲ τὸν ἀπόλυτο γραμματικὸν ἐπιστημονισμό τῶν καθαρῶν δημοτικιστῶν, μπορεῖτε νὰ γράφετε ὅπως εἶστε νομίζετε ζωντανότερα. Δὲν εἶναι ἄλλως τε στὸ χέρι κανενός μας νὰ κανονίσει ἀπὸ τώρα τῆ γλώσσα ποὺ θὰ επικρατήσῃ μιὰ μέρα σὲ ὅλες τῆς λεπτομέρειές της. Δὲν πρέπει ὁμῶς, νομίζω, δὲν εἶναι διόλου σωστὸ νὰ σκίζετε τὰ ρούχα σας και νὰ κηρύττετε πῶς εἶστε δὲν εἶστε ψυχαριστές, δὲν εἶστε μαλλιαροί. Ἡ ἀντίπαλη κοινὴ γνώμη σας θέλει τέτιους, ὅσο κι ἂν φωνάζετε γιὰ τὸ ἀντίθετο, κι οὔτε μπορεῖ κι οὔτε θέλει νὰ ἐνοήσῃ τῆς οἰκογενειακῆς διαφορῆς μας. Μὲ τὸ νὰ κάνετε τέτιες ρητῆς ἐπιφυλάξεις δὲν κερδίζετε τίποτα, παρὰ μόνο ὅτι στοὺς ἄλλους γεννᾶτε τῆν ἐντύπωση πῶς φοβάστε, κι ἀναμεταξύ μας προκαλεῖτε διαιρέσεις και ψυχρότητες. Αὐτὴ ἡ πολιτικὴ σας ὀφείλεται βέβαια στὴν καλύτερη πρόθεση νὰ φέρετε κάποια πρόοδο στὸ ζήτημα, δυστυχῶς ὁμῶς σ' αὐτὴ μέσα φωλιάζει ἕνα μεγάλο συλλογιστικὸ σφάλμα. Ἄν πάλι ἡ μουδιασμένη φρόνησή σας δὲν ἀποτελεῖ προσωρινὴ πολιτικὴ, ἀλλὰ ἐκδηλώνει ἀπλούστατα τῆ συντηρητικὴ σας ἰδιοσυγκρασία, τότε μοιραία δὲν μπορεῖτε νὰ ἀνήκετε στὸν κύκλο τῶν ἀληθινῶν δημοτικιστῶν. Συντηρητικοὶ ἐπαναστάτες δὲν εἶναι προωρισμένοι νὰ φέρουν καμμιά σπουδαία μεταβολὴ κ' ἐμεῖς γυρεύουμε ν' ἀλλάξουμε οὔτε πολὺ, οὔτε λίγο δλόκληρη τῆ νεοελληνικὴ διανοητικὴτητα. Ἄνάλογα ἔχουμε νὰ ποῦμε και στοὺς διαλε-

χτοὺς ἐπιστήμονες, ποὺ ἀποτελοῦν τῆν κοινωνιολογικὴν ὁμάδα. Νὰ τὸ πάρουν ἀπόφαση πῶς μόνο μὲ ὄργανο τῆ δημοτικὴ γλώσσα μποροῦν νὰ κάνουν προκοπὴ. Αὐτὸ φαίνονται πῶς τὸ ἀναγνωρίζουν, φοβοῦνται μόνο μήπως ζημιωθοῦν ἀπὸ τῆν ἀντιδημοτικότητα τῆς δημοτικῆς. Τίποτα ἀπὸ αὐτὰ. Μὲ τῆν καθαρῆουσα ὡς τώρα τί ἔκαμαν; Μόνο πῶς τοὺς ἐδάφτισαν μαλλιαροὺς, ἐνῶ οἱ ἐργάτες ἀκολουθοῦν τυφλὰ διάφορους κατεργαράλους κομματάρχες. Πῶς μποροῦνε νὰ πᾶνε μπροστὰ, δταν κι αὐτὸ τὸ πολιτικὸ τους πρόγραμμα εἶναι γραμμμένο σὲ μιὰ καθαρῆουσα τόσο πυκνὴ — πρᾶμα ἀσυνήθιστο γι' αὐτὴ τῆ γλώσσα — ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ τῆν ἐνοήσῃ ἀπόφοιτος τοῦ σχολαρχείου; Εἶτε λοιπὸν θὰ μορφώσουν ἕνα ἀληθινὸ ἔστω και μικρὸ στὴν ἀρχὴ σοσιαλιστικὸ πυρῆνα μὲ ὄργανο ἀνεπιφύλαχτο κηρύγματος τῆ δημοτικὴ γλώσσα, τῆ γλώσσα τοῦ λαοῦ, και σ' αὐτὴ θὰ γράφουν, μ' αὐτὴ θὰ διδάσκουν τὸν ἐργάτη και θὰ τοῦ βγάλουν τῆς διαφορῆς γλωσσικῆς πατριωτικο-θρησκευτικῆς μπαμποῦλες, εἶτε θὰ μένουν γιὰ πάντα μὲ τῆν ἐπιστήμη τους, παραμερισμένοι, παρεξηγημένοι και συκοφαντημένοι ἀπὸ ἐπιτήδειους δημοκόπους και σ' αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς ἐργατικὸς κύκλους. Τὸν αγώνα τους πρέπει νὰ τονε θεμελιώσουν στὴν ἀλήθεια, και μόνο ἄμα δείξουν ἕνα τέτιο θάρρος, θὰ προχωρήσουν ἀργὰ ἴσως ἀλλὰ θετικὰ και ἀσφαλτα. «Τόλμησον φρονεῖν» αὐτὸς εἶναι ὁ ἀπαραίτητος ὁρος γιὰ τῆν ἐπιτυχία κάθε αγώνα και μάλιστα ἐκπολιτιστικῶ.

Εὐχῆς ἔργο θὰ εἶναι ὅλη ἡ ἀληθινὰ νεωτεριστικὴ νεοελληνικὴ ἰδεολογία νὰ τραβήξῃ τὸν ἴδιο δρόμο. Κ' ἡ γνώμη μου, ποὺ ἐκθέτω παραπάνω, σ' αὐτὸ ἀποδλέπει και θέλει νὰ δείξει πῶς ὁ ἀντίπαλος τοῦ δημοτικισμοῦ ἡ σχολαστικὴ παράδοση ταυτίζεται μὲ τὸν μπουρζουαζισμό. Ἄν τοῦτο καλὰ ἐνοηθεῖ, ὅλες οἱ πραγματικῆς νεωτεριστικῆς ροπῆς, ποὺ ὑπάρχουν σήμερα στὸν ἑλληνισμό, θὰ δώσουν χέρι ἡ μιὰ στὴν ἄλλη και θὰ ἀποτελέσουν ἕνα ισχυρὸ κοινωνικο-πολιτικὸ ὀργανωμένο κόμμα. Αὐτὸ πρέπει ὅλοι νὰ τὸ ἐπιδιώξουμε, ὅσο εἶναι δυνατό.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥΛΑΚΗΣ.

Σ' ὅσους φίλους μᾶς γράφουνε νὰν τοὺς στέλνουμε τὸ «Νουμᾶ», ἀναγκαζόμαστε νὰ παρατηρήσουμε πῶς μᾶς εἶναι ἀδύνατο νὰν τονε στέλνουμε χωρὶς προπλερωμῆ. Ἐξ πρὸς αὐτὸ ἡ ἀπόφασή μας εἶναι τελιωτικὴ.